

Sjette søndag efter påske 2026

Salmer: 403, 376, 228, 377, 288

Kom, Herre Jesus. Amen.

Joel 3, 1-5; Rom 8, 31b-39; Joh 17, 20-26

Det har i flere år været en anfægtelse for mig, at forståelsen af den lutherske adskillelse af det verdslige og det åndelige regimente efter min bedste overbevisning har udviklet sig vulgært, d.v.s. til en opfattelse af, at verden udenfor kirken er et sted, hvor vi kan gøre hvad vi vil; at det vi hører om søndagen simpelthen intet har at bestille med det, vi foretager os om mandagen. For vi vil ikke have et religiøst styre, er den populære forklaring. Sagen er nok snarere, at man ikke vil gås efter i kortene af en højere magt. Vore verdslige love er ganske vist ikke religiøse, og det skal de heller ikke være, men luthersk set må det åndelige og det verdslige hverken adskilles eller sammenblandes. Der, hvor de ikke må adskilles, er i forhold til

samvittigheden. For når vor samvittighed er bundet til Kristus, kan vi ikke forfatte love, der går imod den samvittighed, der altid omhandler næsten. Og det er faktisk grundlovens ånd, idet den siger, at et folketingsmedlem alene er bundet af sin overbevisning. I disse dage er folketinget sammensat på en måde, så man kan se, at medlemmerne faktisk er nødt til at overveje, hvad der overbevisning er, og det er meget forfriskende. Dog behøver den overbevisning i vore dage ikke at være kristen, men det er altså grundlovens måde at sikre vore lovgiveres åndelige frihed. Og den frihed lå Luther stærkt på sinde. Det er meget vigtigere, end man tror, og det også vigtigt at holde sig for øje, at der er en afgrundsdyb forskel på, om samvittigheden er bundet til Gud, til en ideologi eller bare noget så trivielt som magtbrynde. I dag skal vi undersøge, hvad vil det sige at være bundet til Gud med sin samvittighed.

Hos Joel hører vi, at Herrens store og frygtelige dag skal komme, og at den, der påkalder sig hans navn skal

frelses. Det handler ikke om vore gerninger, men om vor tro. Men troen føder gerninger, og de kommer af den symbiose, den troende befinder sig i med Kristus; hos Paulus hørte vi, at den kristne er så tæt forbundet med Kristus, at intet kan skille ham eller hende fra hans kærlighed, ikke den værste forfølgelse, ej heller nogen kraft udefra. Ikke engang vor egen vantro.

Endelig er der ordene fra Jesu forbøn for dem, der tilhører ham. De omhandler ikke blot hans disciple, men alle, der kommer til tro på ham ved hans ord, sådan som vi i dag er samlet om netop Ordet. Jesus beder sin fader i himlen om, at vi alle »*må være ét, ligesom du, fader, i mig og jeg i dig, at de også må være i os, for at verden skal tro, at du har udsendt mig. Den herlighed, du har givet mig, har jeg givet dem, for at de skal være ét, ligesom vi er ét, jeg i dem og du i mig, for at de fuldt ud skal blive ét, for at verden skal forstå, at du har udsendt mig og har elsket dem, som du har elsket mig.*« Når Jesus taler om, at vi skal have hans herlighed, så er det både lidelse, død og opstandelse, han tænker på. Han

bliver herliggjort på korset, og vi herliggøres ligeledes ved de lidelser, vi pådrager os i troen på ham. Det siger sig selv, at man ikke kan udforme et partiprogram på den tanke, men det er en hemmelighed, Jesus deler med os, for den sande kristne lyser i sin symbiose med Kristus op i verden, så han eller hun lyser for andre og kan føre dem til frelse. Det findes der i litteraturen et berømt eksempel på:

I bogen *Forbrydelse og straf* skriver forfatteren Dostojevskij om studenten Raskolnikov, der er manisk, ja, sygeligt, optaget af store personligheders moralske ret til at begå grusomme forbrydelser i en større sags tjeneste. Raskolnikov har forladt sin kristne tro og bliver i stedet besat af ideen om, at han selv kan hæve sig op over almindelige mennesker ved at begå et mord på en ubehagelig pantelånerske; han vil med drabet befri samfundet for et grådigt menneske, der lever af andres elendighed, og give hendes penge til godgørende formål. Hans samvittighed er altså bundet til hans

ideologi. Raskolnikov dræber pantelånersken med en økse i et grusomt mord, hvor han også får hendes ejegode søsters liv på samvittigheden. Søstrener deler nemlig lejlighed, og pantelånerskens søster kommer uventet hjem og overrasker ham umiddelbart efter mordet. Pengene, som han stjæler fra lejligheden, gemmer han, men de bliver aldrig brugt til de formål, han havde tænkt på, for nu begynder kampen for at skjule forbrydelsen og - ikke mindst - kampen mod samvittigheden. Raskolnikov er nemlig, sit utiltalende væsen til trods, omgivet af mennesker, der elsker ham; hans mor og søster, en god ven, som vil gøre alt for at hjælpe ham frem i verden, og som aldrig selv kunne drømme om at gøre det, han har gjort. Og som heller ikke kunne drømme om, at Raskolnikov kunne finde på at slå et andet menneske ihjel. Konfronteret med disse gode mennesker, bliver han pinligt bevidst om sin egen ondskab.

Så i stedet for at blive ophøjet af sin tilsyneladende moralske handling, opdager Raskolnikov, at han blot en geme morder og synker ned i et dybere og dybere mørke, hvor han må gøre sig fri af dem, han elsker, og som elsker ham. Hans dage går med at forsøge at snøre den opdager, som er på sporet af ham, og han bliver i den grad træl af sin synd. Der er intet lys mørket. Imidlertid har Raskolnikov før mordet fået kontakt til en fattig familie med en drikfældig far, en tuberkuløs mor og en datter, Sonja, som er drevet ud i prostitution for at familien kan overleve. Han har tilmed givet dem penge, som hans mor havde sat sig i gæld for, for at kunne lade ham studere. Raskolnikov tiltrækkes af Sonja, som også er fanget i sit usle og syndige liv, fordi hun ellers ikke kan hjælpe familien, og en sen aften opsøger han hende på må og få, måske i virkeligheden som et forsøg på at finde frelse. Og hos Sonja sker der noget enestående, for hun viser sig at være stærkt troende; hendes tanker har ofte kredset om at tage sig selv af dage, men noget har holdt hende oppe, nemlig samværet med

pantelånerskens søster, som Raskolnikov dræbte. De to veninder har læst i biblen sammen, og i Gud har Sonja fundet styrken til at leve videre og bevare en vis værdighed og kærligheden til sin belastede og belastende familie.

Raskolnikov beder Sonja om at læse fra Johannesevangeliet, det stykke, der handler om Lazarus' opvækkelse fra de døde. Sonja gribes i den grad selv af historien, så underet fremstår lyslevende, og således bliver oplæsningen hendes trosbekendelse og så stærk en oplevelse for den forhærdede Raskolnikov, at han for første gang ser et lys i mørket, sit **eget** mørke.

Både han og Sonja har således i mødet med Guds kærlighed oplevet Herrens store og frygtelige dag, hvor de fandt ud af, at de begge levede på en løgn; han, fordi han i sin hang til at være herre over liv og død svøbte sig ind i et spind af usandheder og bortforklaringer, som han bestandig måtte forsøge at knibe sig ud af, hun, fordi hun måske lidt for let gik ud i prostitutionen med

den undskyldning, at hun skulle forsørge sin familie uden at have overvejet, om der kunne være andre muligheder. Begge forsøgte de at retfærdiggøre sig selv, og således var de begge blevet fanget af og i synden. Sonja indser som den første, at Gud kan retfærdiggøre hende, selv om hun ikke er værdig til det, og hun sætter således sit kristne lys i stage, så det kan lyse selv for en kynisk forbryder som Raskolnikov, ja, i den prostituerede Sonja viser den nådige Gud sig for ham, og han forstår, at intet – end ikke hans egen synd - kan skille ham fra Gud. For Sonja og Raskolnikov viser Gud sig altså som den eneste mulighed for at vende om og få et andet liv, et liv, der peger bort fra dem selv.

Det er en meget realistisk historie fortalt ud af Dostojevskijs selvindsigt og menneskekundskab, samt hans egen oplevelse af at være frelst. Og den lærer os, at man ikke kan skille sin verdslige gerning fra sin tro. Selv om det kan være både skræmmende og virke som et uoverstigeligt krav, så tror jeg, at man bare skal

undlade at tænke for meget over det, men i stedet komme til kirke, høre Herrens ord, lægge sit liv i hans hånd og lade ham gøre arbejdet; han – hører vi – vil nemlig udgyde sin ånd over alle mennesker, så gamle skal drømme og unge se syner, men det bedste af det hele er, at vi har Kristus, som allerede er gået i forbøn for os med disse ord: *»Retfærdige fader, verden har ikke kendt dig, men jeg har kendt dig, og de har erkendt, at du har udsendt mig; og jeg har gjort dit navn kendt for dem og vil gøre det kendt, for at den kærlighed, du har elsket mig med, skal være i dem, og jeg i dem.«*

Intet kan skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus!

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.
Amen